

Tor Eklöf

Magnus Pettersson

DIPLOMEKONOM TOR EKLÖF, HEDERSMEDLEM i Svenska litteratursällskapet i Finland samt tidigare kanslichef vid sällskapet, avled den 25 september 2016. Han var född i Borgå den 4 mars 1923.

Eklöf anställdes vid sällskapet som kamrerare 1965 av sällskapets dåvarande skattmästare, justitieminister J.O. Söderhjelm. Till kanslichef utsågs Eklöf 1967, då han efterträdde tidigare kanslichefen Kurt Reuter. Denna befattning innehade Eklöf fram till pensioneringen 1986.

Eklöf avlade diplomekonomexamen vid Handelshögskolan vid Åbo Akademi 1947. Samma år fick han anställning vid Finska cellulosa-föreningen. Åren 1950–64 tjänstgjorde han vid familjekoncernen Aug. Eklöf Ab i Borgå, där han var disponent för koncernens cellulosa-fabrik och vd för dess stuveri åren 1956–64 samt styrelseordförande för Tolkis Bil Ab 1954–64. Efter att Tampella Ab övertagit Aug. Eklöf Ab 1964 tog Eklöf för en kort tid anställning som ombudsman vid Svenska folkpartiet innan han övergick i SLS tjänst.

Då Eklöf utnämndes till kanslichefsbefattningen 1967 var professor P.O. Barck styrelsens ordförande. Senare samarbetade Eklöf med styrelseordförandena Torsten Steinby, Carl-Eric Thors och Lars Huldén, och efter J.O. Söderhjelm's tid som skattmästare, det vill säga ordförande för finansrådet, med skattmästarna Eric Bargum och Lars Palmén.

Eklöf var sekreterare och skattmästare för Delegationen för den svenska litteraturens främjande 1966–88, medlem i Vetenskapliga Samfundens Delegations styrelse 1970–71 och styrelsemedlem i Handlanden A.F. Lindstedts skolstiftelse 1969–85.

Till kanslichef Eklöfs uppgifter hörde att bereda och verkställa finansrådets och styrelsens ärenden och fungera som sekreterare för dessa organ, svara för sällskapets inklusive Svenska kulturfondens ekonomiska förvaltning och bokföring samt för publikationsverksam-

heten. Också avyttrandet av dödsbon som sällskapet erhållit genom testamenten, liksom prisnämnds- och årsfestarrangemangen låg på hans lott. Han skötte också förmedlingen av sällskapets inklusive Svenska kulturfondens hyresbostäder.

Sällskapets tidigare verkställande direktör Henry Wiklund, Tor Eklöfs efterträdare som sällskapets högsta tjänsteman, har i sin bok *Uppdraget som växte* beskrivit flera av de byggnadsprojekt och övriga projekt Tor Eklöf medverkade i för sällskapets och Svenska kulturfondens räkning. Bland dessa kan noteras uppförandet av Svenska Gården vid Tavastvägen 3–5 i Helsingfors, Fast. Ab Solberga i Esbo och det så kallade Kulturhuset vid Handelsplanen 23 i Vasa. Tor Eklöf medverkade till försäljningen av det lågt avkastande SLS-ägda bostadshuset Östra Allén 12 i Helsingfors, varefter de frigjorda medlen kunde omplaceras. Detta var en åtgärd som skulle komma att ha stor betydelse för sällskapets framtida ekonomi. Avyttringen av Elfvik gård i Esbo, som SLS erhållit genom ett testamentariskt förordnande, inföll också under Eklöfs tid.

Då Eklöf inträdde i sällskapets tjänst 1965 hade sällskapet fem anställda, två vid arkiven, en forskare och två vid kansliet. De sistnämnda var kanslichefen och kanslisten. Kansliet hade tidigare funnits hemma hos kanslichef Reuter, men flyttade i mitten av 1960-talet till de Vetenskapliga Samfundens Hus, det vill säga Ständerhuset, där sällskapet sedan början av 1930-talet hade hemortsrätt. Här fanns kansliet fram till 1988. Då Eklöf utnämndes till kanslichef 1967 anställdes fru Beatrice Eklöf som kanslist för ett år.

Vid kansliet gällde länge regeln att ”alla känner till allt och alla gör allt”, vilket kunde vara praktiskt och möjligt så länge omfattningen av verksamheten var blygsam, men på sikt var detta ohållbart. Från 1960-talet och fram till de första åren på 1980-talet sköttes sällskapets bokhållning i stort sett enligt samma principer som tillämpats sedan början av seklet. All bokföring fördes in manuellt i stora liggare. Tor Eklöf insåg emellertid snabbt att nya tider förutsatte nya metoder. Som den nyfikna optimist han var såg han de nya möjligheter den nya tekniken kunde medföra. Hur snabbt utvecklingen skedde kunde ändå varken han eller någon annan då förutse. Då de första stegen på den automatiska databehandlingens väg togs strax efter decennieskiftet 1980 tillkallade Eklöf utomstående expertis för att få råd

gällande automatiseringen av bokföringen. Det här var antagligen första gången som sällskapet såg sig tvunget att anlita utomstående – arvoderad – sakkunskap, berättade han långt senare, med en glimt i ögat. Tiderna hade förändrats. Principen att förtroendevalda sakkunniga i sällskapets många organ, ”för den goda sakens skull”, ställde upp utan arvode kunde plötsligt inte längre tillämpas då det gällde att anlita externa dataexperter! Denna nya erfarenhet mindes Eklöf långt senare som en både roande och lärorik episod.

Bland de personliga kontakter som Tor Eklöf etablerade inom tjänsten intog dipl.ing. Henrik Höijer (1893–1984) en särställning. De hade blivit bekanta 1967 då Tor blev disponent för gården Bostads Ab Aino vid Georgsgatan i Helsingfors, där den barnlöse ing. Höijer bodde. Eklöfs bemödanden, tillsammans med Föreningsbankens i Finland notariat, bidrog till att ing. Höijer i sitt testamente utsåg Svenska litteratursällskapet till universalmottagare av sina tillgångar. Den Höijerska donationen blev den största som sällskapet dittills mottagit och är i dag en av de stora fonderna inom sällskapet. Fondens uppgift är, enligt ing. Höijers stipulationer, att bevilja vetenskapliga pris, stipendier och understöd inom ämnesområdena teologi och kyrkohistoria, historia, svenska språket, miljövård och teknologi, inkluderande forskning kring och utvecklande av vindkraften.

Tor Eklöf arbetade genomgående med sällskapets bästa för ögonen. Hans ansvarskänsla och engagemang genomsyrade alla hans åtaganden. Hans goda humör, nyfikenhet och personliga humor satte sin prägel på arbetsmiljön. Han myntade begreppet ”ludimössan”, som för en utomstående kan te sig något gåtfullt, men som avsåg ett samlingsnamn för sällskapets inklusive Svenska kulturfondens gemensamt förvaltade fonder. Det välfunna och praktiska begreppet fortlevde inom sällskapet länge efter att han avgått med pension.

Efter sin pensionering vittnade Tor ofta om den goda och kamratliga andan vid kansliet. Då undertecknad hösten 1979 anställdes som assistent åt kanslichefen blev han under den första tiden en viktig mentor för den nyanställda ynglingen. Under våra gemensamma år rådde alltid en anda av förtroendefullt och gott samarbete.

Sina nio sista år bodde Eklöf i England hos sin dotter och hennes familj. Där kunde han utveckla sina konstnärliga intressen för teckning och målning och ägna sig åt trädgårdsskötsel.

Tor Eklöf kallades till hedersmedlem i Svenska litteratursällskapet 1986 i samband med sin pensionering.

En sann trotjänare vid Svenska litteratursällskapet i Finland har gått ur tiden. En längre intervju med Tor Eklöf från 2008 förvaras vid sällskapets arkiv. ¹²